

Начало > Съдебни процедури > Граждански дела > Признаване и принудително изпълнение на съдебни решения >

Процедури за изпълнение на съдебно решение

Процедури за изпълнение на съдебно решение

Финландия

1 Какво означава принудително изпълнение в областта на гражданските и търговските дела?

Под „принудително изпълнение“ се разбира осъществяване по принудителен ред изпълнение на задължение, наложено от съд или друг орган. В повечето случаи става дума за принудително изпълнение на парични задължения. Друга важна мярка за принудително изпълнение е принудителното извземане, т.е. задължението да се излезе от сграда или част от нея. Принудителното изпълнение може да се изразява също така в задължение за предаване на определена вещ, задължение за извършване на определени действия (задължение за действие) или забрана за извършване на определени действия (задължение за бездействие). В зависимост от обстоятелствата изпълнението се осигурява чрез принудителни мерки или парични санкции. Предмет на изпълнение може да бъде и принудителното отнемане на вещи, разпоредено от съда, както и други обезпечителни мерки. Във Финландия принудителното събиране на вземания е от компетентността на службата за принудително изпълнение, която е държавен орган. Принудителното изпълнение е независима дейност, регламентирана от закона, и местните органи за принудително изпълнение са независими и безпристрастни при вземане на своите решения.

Принудително изпълнение по въпроси в областта на правото, касаещо децата

По въпроси в областта на правото, касаещо децата, принудителното изпълнение се отнася до изпълнението на съдебните разпоредения, например за предаване на дете. Споразуменията, утвърдени от социалните служби, също могат да служат като изпълнително основание. Друга важна подробност е, че във Финландия правата на посещение са права на детето, а не на родителя. Изпълнението на съдебните решения относно упражняването на родителските права и/или правото на посещение на детето се урежда от Закона за изпълнение на решенията относно упражняването на родителските права и правото на лични отношения с детето (*Laki lapsen huolto ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta*) (619/1996). Този закон се прилага и за изпълнението на всякакви временни разпоредения. Принудителното изпълнение се осъществява по предвидения в този закон ред и когато съдебно или друго решение, издадено в друга държава, подлежи на изпълнение във Финландия съгласно Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета.

Съдебният изпълнител може да изпълни определение/разпоредение относно упражняването на родителските права, ако решението по въпроса е било постановено през последните три месеца. В останалите случаи трябва да се отправи молба до съда за издаване на изпълнителен лист. Съдът може да отхвърли молба за принудително изпълнение само ако изпълнението може да противоречи на висшия интерес на детето. Във връзка с изпълнението на определенията относно упражняването на правото на отглеждане съдът задължава насрещната страна да предаде детето на ищеца или в противен случай ще ѝ бъде наложена глоба. Може да бъде издадена заповед за отнемане на детето. Що се отнася до изпълнението на определенията относно правото на посещение (лични отношения), насрещната страна се задължава да разреши посещенията и да вземе останалите мерки, разпоредени с цел осъществяване на посещенията.

2 Кой орган или кои органи са компетентни да извършват принудително изпълнение?

Във Финландия принудителното изпълнение се осъществява от местните органи за принудително изпълнение. Компетентният местен орган се определя според местоживеенето на длъжника. Ако липсва точна информация за местоживеенето на длъжника във Финландия, молбата за принудително изпълнение може да бъде подадена до който и да е местен орган за принудително изпълнение, например до органа в Хелзинки (*Helsingin ulosottovirasto*). Макар молбите да се подават до местните органи за принудително изпълнение, тяхната компетентност обхваща цялата страна.

Координатите за връзка на местните органи за принудително изпълнение могат да бъдат намерени на следния адрес:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/yhteystiedot.html>

3 При какви условия може да се издаде подлежащ на принудително изпълнение документ или решение?

3.1 Производство

За започването на принудително изпълнение е необходимо кредиторът да подаде писмена молба, като попълни формуляр и посочи основанията за искане на принудително изпълнение. Кредиторът не дължи предварително никаква такса за принудително изпълнение. (Формулярът на молбата за принудително изпълнение е на разположение на уебсайта на [съдебната администрация](#))

Съдебните изпълнители са задължени да изпълняват съдебните решения или другите изпълнителни основания, посочени в закона, и не могат да поставят под въпрос тяхното съдържание. За да се образува производство по принудително изпълнение, кредиторът трябва да разполага с изпълнително основание, посочено в закона, от което да произтича задължение за длъжника. Съдебният изпълнител трябва да провери дали задължението не е погасено след постановяването на съдебното решение, например вследствие на плащане или изтичане на давностния срок. Правата на обезпечените кредитори (напр. ипотечни кредитори) се уреждат от отделни разпоредби.

3.2 Основни изисквания

При граждански и търговски дела изпълнението обикновено се основава на решение или постановление на съд с обща компетентност. Няма нужда от издаване на специален изпълнителен лист. Съдилищата с обща компетентност са районните съдилища (*käräjäoikeus*) — като съдилища от първа инстанция, и апелативните съдилища (*hovioikeus*) и Върховния съд (*korkein oikeus*) — като апелативни съдилища. Арбитражно решение също може да бъде изпълнително основание. На практика едно от най-важните изпълнителни основания е споразумението за издръжка, утвърдено от общински орган. От друга страна, Финландия не признава частните документи като изпълнително основание.

Съдебните решения, срещу които е подадена жалба, могат да бъдат изпълнени, ако кредиторът предостави поисканото от съдебния изпълнител обезпечение за евентуалните вреди, които могат да настъпят за длъжника. Средствата обаче не може да бъдат изплатени на кредитора преди изпълнителното основание и евентуалната заповед за налагане на заповест да станат окончателни.

Основните разпоредби относно изпълнението на съдебни решения, постановени извън Финландия, се съдържат в правото на ЕС (напр. Регламент „Брюксел I“ (Регламент № 44/2001) и Регламент „Брюксел IIa“ (Регламент 2201/2003), както и в Конвенцията за признаване и изпълнение на съдебните решения в скандинавските страни.

4 Цел и естество на принудителните мерки

4.1 Кои видове активи могат да бъдат предмет на принудително изпълнение?

При започване на изпълнителното производство на длъжника се изпращат уведомление за образуване на производството и покана за плащане. Ако длъжникът не плати съобразно поканата за плащане и не влезе в контакт с органа по изпълнението с цел да организира доброволното плащане, въпросният орган започва проучване, за да установи доходите и имуществото на длъжника, като за целта ползва данните от регистрите. Изпращането на запитвания до банките е съществена част от този процес на издирване на имуществото. В повечето случаи се налага заповед върху трудовите доходи и средствата по банковите сметки. Вместо да се удържа сума от редовните възнаграждения, може да се утвърди план за плащане. Мерките за установяване на доходите и имуществото на длъжника, както и евентуалните допълнителни проучвания, са регламентирани от закона. По закон съдебните изпълнители разполагат с широки правомощия, които им позволяват да получават информация за финансовото състояние на длъжниците посредством достъп до редица регистри. Освен това съдебните изпълнители са задължени да издирват имуществото, принадлежащо на длъжника. Мерките за принудително изпълнение трябва да се прилагат без ненужно забавяне. Така например, ако длъжникът получава редовен доход, обикновено първото плащане към кредитора се извършва в срок от два месеца от започване на производството. Длъжникът има право да обжалва, но събирането на вземането няма да бъде прекъснато, освен ако съдът не разпореди друго. Кредиторът може да поиска нормално (пълно) или ограничено изпълнение. Той може също така да поиска от органа по изпълнението да извършва наблюдение на дълга за срок от две години чрез т. нар. „пасивна регистрация“, ако не е възможно дългът да бъде събран незабавно. Не е необходимо да се наема адвокат или правен консултант за целите на изпълнението.

На заповед подлежат всички видове движимо и недвижимо имущество, принадлежащо на длъжника, което не представлява запазена част и по отношение на което не се прилага правото на изключване, както и всички права, вземания или вещи с парична стойност. Ако кредиторът е подал молба за ограничено изпълнение, на заповед подлежи само имуществото, заведено в регистрите, за което не е необходима ликвидация. Ако заповедиранието имущество трябва да бъде ликвидирани, това по принцип се извършва чрез продажба на публична продажба, която обикновено се обявява в местната преса и онлайн.

Връзки към обявленията за публична продажба:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/ajankohtaista/myynti-ilmoitukset.html>

<https://huutokaupat.com/ulosotto/>

Финландският Закон за принудителното изпълнение (*Ulosottolaki*) съдържа и специална разпоредба, според която ръководителят на отдела за събиране на вземания може да вземе решение да не се вземат под внимание привидните сделки за вещи. Твърдението, че определени вещи са собственост на трето лице, не възпрепятства налагането на заповед върху тези вещи, ако:

е установено, че статутът на третото лице се основава на имуществена или друга договореност, облечена в правна форма, която не съответства на естеството или реалната цел на сделката предвид това, че правото на контрол на длъжника е равносилно на това на собственика, действията на длъжника са равностойни на тези на собственика или предвид ползите за длъжника вследствие на сделката, както и други равносилни ползи за длъжника, и

съответната правна форма явно е използвана с цел предотвратяване на принудително изпълнение или възпрепятстване на достъпа на кредиторите до вещите, и

вземането на кредитора е малко вероятно да бъде удовлетворено от длъжника по друг начин в разумен срок.

Не може обаче да се наложи заповед, ако третото лице, участващо в сделката, представи ясни доказателства, че истинските му права може да бъдат увредени от заповедиранието на вещите. Съдебният изпълнител трябва да се консултира по подходящ начин с длъжника и с третото лице, а при нужда и с кредитора, освен ако това би затруднило значително изпълнението.

4.2 Какви са последиците от принудителните мерки?

Образуването на изпълнителното производство води до известни последици, но сериозните правни последици произтичат от заповедиранието на имуществото. След налагането на заповед длъжникът не може да унищожава, отчуждава или предава в залог заповедиранието вещи, нито да се разпоредва по друг начин с тях в ущърб на кредитора. Всяко действие, предприето в нарушение на тази забрана, не поражда действие спрямо кредитора. Приобретателят или третото лице обаче може да се ползва от защита, ако е добросъвестен. Съдебните изпълнители разполагат с широк достъп до информацията на длъжника, но и от трети страни, например банки. След като банката бъде уведомена за налагането на заповед върху средствата по банковите сметки на длъжника, тя не може да извършва плащания от тези сметки към други лица, освен към съдебния изпълнител. Плащането на вземания или на заплати в нарушение на тази забрана се счита за престъпление.

В резултат на продажбата на вещи, извършена в рамките на изпълнителното производство, се прехвърлят правата на собственост върху вещите. Средствата, събрани от продажната цена, се прехвърлят на кредитора възможно най-бързо.

Имуществото на длъжника се заповедира само до размера, необходим за изплащането на вземането на кредитора. Когато множество кредитори са поискали принудително изпълнение или например върху имуществото са учредени ипотечи, средствата се разпределят между кредиторите по реда на приоритет на вземанията им, както е уреден в законодателството. Таксите за принудително изпълнение, събирани от държавата, обикновено са за сметка на длъжника. Ако принудителното изпълнение завърши неуспешно, кредиторът ще трябва да заплати малка такса за обслужване. По същия начин кредиторът трябва да плати такса за прехвърлянето на събраните средства. По дела за издръжка не се начислява такса и издръжката се ползва с приоритет пред други вземания. Размерът на плащанията към кредитора може да варира всеки месец в зависимост от промените в дохода на длъжника и размера на дълга.

Допълнителна информация относно таксите за принудително изпълнение можете да намерите на адрес:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/ulosotto/ulosottomaksut.html>

4.3 Какъв е срокът на действие на тези мерки?

Законодателството изисква от съдебните изпълнители да изпълняват задълженията си бързо и без ненужно забавяне. Ако длъжникът не разполага с активи или доход, които да могат да бъдат заповедирани, делото се връща на кредитора с едно от следните отбелязвания: липса на средства, липса на средства и неизвестно лице, или информация за наличие на друга, ясно посочена пречка за събиране на вземането. В такива ситуации информацията за доходите и имуществото трябва винаги да бъде установена с помощта на основните регистри. Изпълнителното производство се прекратява, но кредиторът може да поиска принудителното изпълнение да бъде образувано отново в последващ момент, като в такъв случай финансовото положение на длъжника се проучва отново. Така например, кредиторът може да поиска принудително изпълнение на решение, като подаде в срок нова молба, за да се гарантира заповед на евентуално данъчно облекчение, предоставено на длъжника в края на годината. Кредиторът може да поиска също така задължението да бъде вписано като „пасивно вземане“. Ако при проучване по друго дело бъдат открити подлежащи на заповедиранието вещи или доходи или се установи, че длъжникът може да получи данъчно облекчение, вписаното като „пасивно“ вземане ще бъде взето предвид при изпълнителното производство. Регистрацията като „пасивно вземане“ има действие за срок от две години от датата на удостоверението за липса на средства.

5 Има ли възможност за обжалване на решението, с което се постановява такава мярка?

Действията и решенията на съдебните изпълнители по принудителното изпълнение могат да се обжалват от всеки, чиито интереси са засегнати от съответното действие или решение. Жалбите се разглеждат от районния съд (*käräjäoikeus*). Жалбата трябва да бъде подадена в срок от три седмици от датата на постановяване на решението или от датата, на която заинтересованото лице е било уведомено за него. Подаването на жалба обикновено не спира изпълнението, освен ако съдът постанови друго. Ако жалбата бъде уважена, съдът отменя или изменя решението на съдебния изпълнител. В някои случаи съдебните изпълнители могат и сами да поправят всякакви явни грешки. Ако вземането на решение по спор или искане, повдигнати във връзка с принудително изпълнение, изисква снемането на подробни устни показания, може да се наложи въпросът да се бъде решен в рамките на гражданско производство в съда (спор по принудително изпълнение).

6 Подлежи ли принудителното изпълнение на ограничения, по-специално във връзка със защитата на длъжника или сроковете?

В законодателството са предвидени забрани за принудително изпълнение, например по съображения от социално естество. На запор и удържане не подлежат редица социални помощи. Ако длъжникът по производството е физическо лице, не може да бъде наложен запор върху изрично посочени в закона вещи, облаги и права. Освен това активите не могат да бъдат запорирани, ако с оглед на тяхната стойност и други обстоятелства кредиторът или кредиторите биха получили след плащането на таксите за принудително изпълнение, разноските за налагане на запор и обезпечените с въпросните вещи вземания сума, която се счита за незначителна.

Защитената по закон част от дохода на длъжника (несеквестируема част) трябва винаги да бъде взета под внимание при налагането на удържки и изготвянето на план за плащане — тази част трябва да бъде изключена, за да се даде възможност на длъжника да покрива разходите си за преживяване. По принцип може да се удържа до една трета от нетната заплата или надница на длъжника. Утвърденият размер на несеквестируемите части от дохода, заедно с примери, са посочени на следния адрес:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velallisenautosotossa/palkanulosmittaus.html>

Изпълнително основание, по силата на което физическо лице дължи плащането на определена сума, има изпълнителна сила за срок от 15 години (*давностен срок на изпълнителното основание*). Този срок е 20 години, ако посоченият в изпълнителното основание кредитор е физическо лице или вземането произтича от престъпление, за което длъжникът е бил осъден на лишаване от свобода или общественополезен труд. Съдебно решение или друго изпълнително основание не подлежи на изпълнение, ако признатото в него право е погасено вследствие на плащане, поради изтичане на давностния срок или по друг начин.

За повече информация:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index.html>

<https://valtakunnanvoudinvirasto.fi/fi/>

<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2007/en20070705>

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.